

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-14764845
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

29 Ocak 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

7/32643 - G.K.11

7/33133 - G.K.12

7/33510 - G.K.12

7/33951 - G.K.12

7/34718-22 →G.K.23

7/34964 - G.K.28

7/35844 - G.K.36

7/35848 - G.K.36

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

**ADANA MİLLETVEKİLİ
SAYIN AYHAN BARUT'UN
TBMM 7/32643 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

7/32643
G.K.11

SORULAR

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerine göre, hava kirliliği her yıl milyonlarca insanın erken ölümüne neden olmakta ve ciddi sağlık sorunlarına yol açmaktadır. Türkiye'de de hava kalitesi birçok şehirde DSÖ'nün önerdiği sınır değerlerin üzerinde seyretmektedir. Özellikle kış aylarında, ısınma kaynaklı emisyonlar, sanayi faaliyetleri ve trafik yoğunluğu nedeniyle hava kirliliği oranları tehlikeli seviyelere ulaşmaktadır.

Hava kirliliği; solunum yolu hastalıkları, kalp-damar rahatsızlıkları ve çocuklarda gelişim geriliği gibi ciddi sağlık risklerini artırmakta, aynı zamanda tarımsal üretim ve ekosistem üzerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır. Bu nedenle, hava kirliliği yüksek illerde acil eylem planlarının hayata geçirilmesi, kirliliğin kaynaklarının tespit edilmesi ve etkili önlemler alınması bir halk sağlığı zorunluluğudur.

Bu bağlamda;

1- Türkiye genelinde hava kirliliği ölçüm istasyonları tarafından yapılan son ölçümlere göre, hava kirliliği oranı DSÖ sınır değerlerinin üzerinde olan il sayısı kaçtır?

2- Hava kirliliği seviyeleri en yüksek olan ilk 10 il hangileridir?

3- Bu illerde kirliliğe neden olan başlıca kaynaklar nelerdir?

4- Hava kirliliği oranı yüksek iller için hazırlanmış özel bir eylem planı var mıdır?

5- Hava kalitesini iyileştirmek amacıyla sanayi, ulaşım ve ısınma kaynaklı emisyonları azaltmaya yönelik hangi somut adımlar atılmaktadır?

6- Türkiye genelinde hava kirliliği verileri kamuoyuna düzenli ve şeffaf biçimde duyurulacak mıdır?

CEVAPLAR

Bakanlığımızca; Ülkemizde Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı çalışmaları 2004 yılında 35 adet hava kalitesi izleme istasyonu ile başlamış olup, şu an itibariyle 383 adet hava kalitesi izleme istasyonu ile tüm illerimizde saatlik ortalamalar şeklinde 7/24 izlenmektedir.

Şehirlerde hava kalitesi; sanayi, evsel ısınma, ulaştırma, tarım, atık yönetimi faaliyetlerine esas uygulamalar ile birlikte dış ortam havasının meteorolojik koşulları, meteorolojik olarak

gerçekleşen ani ve aşırı hava olayları, rüzgar, yağış, ortalama sıcaklıklar, sınır aşan toz taşınımı, enverziyon, coğrafi yapı ve bölgenin jeolojik özelliklerinden etkilenmektedir.

Bakanlığımızca Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ve 2013/37 sayılı Bakanlığımız Genelgesi gereği hava kalitesinin korunması ve kirliliğin azaltılması kapsamında, 81 ilde çalışmalar sürdürülmektedir. Sanayi, evsel ısınma ve ulaşım kaynaklı hava emisyonları hesaplanarak, illerimizde Taşra Teşkilatı koordinasyonunda Temiz Hava Eylem Planları hazırlanmaktadır. Eylem planları Bakanlığımız tarafından geliştirilen Temiz Hava Eylem Planı İzleme (THEP-İZ) yazılımı aracılığıyla takip edilmektedir.

Temiz Hava Eylem planlarının uygulanması aşamasında özellikle yerel yönetimlere şehirlerin önceliklerine göre önemli görevler düşmektedir. Adana ili için 2025-2029 Temiz Hava Eylem Planı hazırlanmıştır.

Bakanlığımızca geliştirilen yerli ve milli “NEFES-3 Boyutlu Ortamda Hava Kalitesi Değerlerinin Tespiti Yazılımı” ile 5 metreye kadar kısa mesafelerde dahi hava kirliliğine neden olan noktalar ve kirlilik kaynağı tespit edilebilmekte ve içinde Adana İlinin de yer aldığı şehirlerimizde hava kalitesi yönetimi politikaları için karar destek aracı olarak kullanılmaktadır.

Söz konusu yazılım ile; üretilen haritaların 3 Boyutlu (3B) Ortamda Hava Kalitesi Değerlerinin Sokak Seviyesinde Tespitine yönelik şekilde, mezo (kilometrelik) ölçekteki stratejik hava kalitesi haritalarının, 3 boyutlu kent modelleri, yol ağları, kent topoğrafyası ve trafik yoğunluğu gibi bileşenleri kullanılarak hava kirliliği dağılımı görselleştirilmektedir. Adana ilimiz için 3 boyutlu sokak seviyesi haritaları üretilmiş ve ısınma, sanayi ve ulaşım kaynaklı hava kirliliğini azaltacak ve hava kalitesini iyileştirecek yerel çözümlerin etkinleştirilmesi çalışmaları sürdürülmektedir. Şehirlerimizde hava kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla illerde yerel yönetimler ve ilgili tüm kurum/kuruluşlar tarafından uygulamaya konulacak eylemleri içerecek şekilde hazırlanan Temiz Hava Eylem Planları Bakanlığımızca elektronik olarak izlenmektedir. Gerekli çalışmalar Mahalli Çevre Kurulu aracılığıyla Taşra Teşkilatı ve yerel yönetimler ile birlikte yürütülmektedir.

Bakanlığımız Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağına bağlı Hava Kalitesi İzleme İstasyonu Ölçüm Sonuçları, saatlik ortalamalar şeklinde 7/24 izlenmekte ve talep edilen tüm bilgiler www.havaizleme.gov.tr web adresi ile Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı Mobil Uygulaması üzerinden vatandaşlarımızın bilgisine sunulmaktadır. Hava kalitesi izleme istasyonlarına ait detaylı bilgilere www.havaizleme.gov.tr web adresinden ulaşılabilir.